

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. VII. Solvitur difficile argumentum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

potius est peccato habituali Adami, consistenti in privatione, quam peccato ejus actuali, importanti de formali aliquid positivum.

336. Instabis: Peccatum habituale Adami erat ejusdem speciei cum actuali, aliàs transacto actu non mansisset idem peccatum secundum speciem: Ergo si peccatum actuale Adami consistebat in positivo, idem dicendum erit de habitu-ali; subindeque de peccato originali quod in nos transfunditur, cum illud, ut jam dicebamus, peccato habituali Adami assimilatur.

337. Respondeo distinguendo Antecedens: erat ejusdem speciei in genere moris, concedo Antecedens: in esse physico, nego Antecedens, & Consequentiam. Explicatur solutio exemplo peccati commissionis & omissionis. Licet enim peccata commissionis & omissionis ex eodem motivo procedentia, sint ejusdem speciei in esse moris, ut supra ostendimus; quia tamen physice aut metaphysice loquendo plusquam specie inter se differunt, hujusmodi convenientia specifica in esse moris, non impedit quod unum sit positivum, & aliud privativum. Ita similiter, quamvis peccatum originale, & peccatum actuale Adæ, & universaliter peccatum habituale & actuale ex quo relinquitur, sint ejusdem speciei in esse morali, & prudenti estimatione hominum, tum quia habituale, cum sit terminus actualis, reducitur ad illud; tum etiam quia sunt contra eandem legem, & ex eodem motivo procedunt; hoc tamen non obstat quominus in esse physico specie & plusquam specie inter se differant, & unum in positivo, aliud in privativo consistat.

Disp. 3.
art. 6.

S. VII.

Solvitur difficile argumentum.

338. **O**BJICIENS ultimò: Privatio justitiæ originalis est pœna peccati originalis: Ergo in tali privatione nequit essentia culpæ originalis consistere. Antecedens expressè docetur à S. Thoma infra quæst. 85. art. 5. ubi ait: *Subtractio originalis justitiæ habet rationem pœnæ, sicut etiam subtractio gratiæ.* Item qu. 5. de malo art. 1. sic concludit: *Conveniens pœna peccati originalis est subtractio gratiæ, & per consequens visionis divinæ, ad quam homo per gratiam ordinatur.* Ratio etiam id suadet: nihil enim est magis commune & decantatum, quam quod justitiæ originalis Adami & ejus posteris ablata sit in pœnam peccati. Consequentia verò probatur: Pœna supponit in subjecto culpam, cum idcirco pœna inducatur, quia subjectum est illa dignum ratione culpæ; item pœna est à Deo, utpote simpliciter bona, & secundum ordinem divinæ justitiæ & sapientiæ, non verò culpa, cum sit mala moraliter: Ergo si privatio justitiæ originalis sit pœna peccati originalis, non potest esse ipsa culpa originalis formaliter, seu ratio formalis constitutiva illius.

339. Hoc argumentum valde torquet & exercet Theologorum ingenia, unde ut ab illo se expediant, varias solutiones & dicendi modos excogitarunt. In primis aliqui negant absolutè Antecedens, & dicunt privationem justitiæ originalis esse duntaxat effectum peccati originalis, non verò pœnam illius.

Sed hæc solutio displicet: Primò quia manifestè repugnat doctrinæ D. Thomæ locis citatis. Secundò, quia supposito quod Deus statuerit conferre hominibus justitiæ originalem, illof-

que ad ordinem supernaturalem per gratiam evenire, non potest illis justitiæ vel gratiam auferre, nisi in pœnam alicujus peccati; sicut supposito quod alicui gratiam contulerit, non potest suspendere concurrentem ipsam conservantem, nisi propter indignitatem subjecti ratione culpæ: Ergo quod Deus justitiæ originalem vel gratiam non conferat, pœna est alicujus peccati. Tertio, Non esse gratiæ vel justitiæ originalis in parvulis, est illis disconveniens & malum, & aliunde est à Deo: Ergo obtinet rationem pœnæ; omne namque malum quod est à Deo, cum potest sic culpa esse non possit, necessariò habet rationem pœnæ. Denique, dato, & non concessio, quod privatio gratiæ aut justitiæ originalis sit effectus, & non pœna originalis peccati, non solvitur difficultas argumenti propositi; cum effectus culpæ non minus eam præsupponat, quam pœna illi debita. Unde

Respondent alij, privationem gratiæ aut justitiæ originalis in parvulis esse pœnam, non quidem culpæ originalis ipsis intrinsecæ, cum sit eà posterior, sed peccati originalis originantis, nempe peccati actualis, quo Adamus in persona omnium deliquit; unde tale peccatum præsupponit, & non constituit. Ita Vazquez hic disp. 132. c. 10.

Sed hæc etiam solutio communiter rejicitur, quia negari non debet esse intrinsecè in pueris peccato originali infectis pœnæ condignitatem; non enim propter solum peccatum actuale, quod Adamus commisit, sed etiam propter originale, quod ad eos traduxit, excluduntur à regno Dei, & privantur gratiæ & originali justitiæ; quamvis hujusmodi pœnæ utrique peccato diversimodè correspondeant, peccato scilicet actuali Adæ tanquam demerito, peccato verò originali sicut termino ejusdem peccati actualis, in quo ipsius demeritum virtualiter permanet.

His ergo solutionibus rejectis, dicendum est, privationem justitiæ originalis, quantum ad primarium ejus effectum, qui est subjicere mentem Deo ut ultimo fini, non esse pœnam peccati originalis, sed potius rationem formalem constitutivam illius; quantum verò ad alios effectus secundarios, qui sunt subjectio corporis ad animam, & appetitus inferioris ad superiorem, esse illius pœnam; ex privatione enim horum effectuum justitiæ originalis, oriuntur in homine concupiscentia, fomes peccati, necessitas moriendi, morbi, & aliæ hujus vitæ pœnalitates, quæ sunt pœnæ peccati originalis, & effectus illius. Vel ut dicunt Salmanticenses: privatio gratiæ seu justitiæ originalis potest considerari dupliciter; primò in quantum est mala Deo, & tollit subjectionem ipsi debitam; secundò ut est mala homini, & quatenus tollit perfectionem ipsi promissam & debitam, illumque in seipso perficientem: quemadmodum ipsa gratia sanctificans, quæ tali privationi opponitur, potest considerari vel ut est bonum hominis, & quædam forma dans ejus animæ maximam perfectionem, scilicet participationem divinæ naturæ, quæ redditur in seipsa bona, sancta, perfecta, & veluti deiformis; vel ut est bonum Dei, & quatenus animam Deo ut sponso tradit, & ut ultimo fini subjicit. Si privatio gratiæ aut justitiæ originalis primo modo spectetur, habet rationem culpæ, cum sit aversio moralis & voluntaria à Deo ut fine ultimo: si secundo modo, habet rationem pœnæ, cum sit mala & disconveniens homini, & à Deo ordinata contra deordinationem & deformitatem culpæ,

140.

141.

Nec obstat quod illæ formalitates non realiter, sed virtualiter tantum inter se distinguantur: quia ut ait D. Thomas qu. 1. de malo art. 4. ad 1. *Idem secundum diversa potest esse culpa & pœna, non tamen secundum idem.*

142. Dices primò: Culpa non est à Deo: Sed privatio iustitiæ originalis, ut subjicientis mentem Deo ut ultimo fini, ab ipso causatur: Ergo non habet rationem culpæ. Minor probatur: Iustitia originalis, ut subjiciens mentem hominis Deo ut ultimo fini, est habitus pendens à Deo in fieri & conservari: Ergo carentia illius est à Deo subtrahente auxilium, quo producat vel conservetur.

143. Respondeo quod quamvis carentia iustitiæ originalis ut subjicientis mentem Deo, physice sumpta, seu ut proveniens ex subtractione auxiliij divini, sit à Deo, quia sub hac ratione est tantum pœna, cum propter culpam Deus subtrahat tale auxilium; carentia tamen iustitiæ originalis ut subjicientis mentem Deo, moraliter spectata, & ut volita voluntate capitis, sub qua tantum ratione potest dici culpa, non est à Deo, quia ut voluntaria sequitur ad actum voluntatis Adami, non prout ille actus erat à Deo efficiente, sed in quantum erat à voluntate Adæ deficiente.

144. Si dicas secundò, pœnam debere præsupponere culpam: respondetur quod etiam privatio physica iustitiæ originalis, quæ est pœna peccati originalis, præsupponit eandem privationem ut voluntariam, sub qua formalitate habet rationem culpæ: prius enim est nostro modo intelligendi privationem illam voluntariam esse voluntate nostri capitis, quàm illam infligi à Deo; idèò namque Deus nobis nascentibus subtrahit auxilium iustitiæ originalis productivum, quia voluntate primi parentis voluimus iustitiæ originali privari.

145. Ex his inferes, ad rectè concipiendum totum culpæ originalis processum, quatuor esse distinguenda signa seu instantia rationis. In primis enim concipere debemus puerum sub debito habendi gratiam ex pacto in paradiso inito inter Deum & Adamum. Deinde intelligere debemus, peccatum Adami respicere hunc puerum tanquam membrum ipsius Adami, & causare in ipso aversionem voluntariam à Deo ut ultimo fine, seu voluntariam privationem subjectionis debitæ ipsi Deo, in qua originalis culpa formaliter consistit. Tertiò intelligendus est idem puer, ratione utriusque peccati, tum Adami, tum proprii, indignus ut Deus ipsi gratiam promissam conferat, subindeque dignus ut denegetur ei ipsa gratia, quatenus est bona eidem puero, ordinaturque ad illum perficiendum. Denique intelligere debemus, Deum, utroque peccato ad punitionem pueri provocatum, denegare suum concursum collativum gratiæ, & hac denegatione causare ipsius gratiæ privationem, non prout hæc privatio tollit subjectionem debitam Deo, sed ut tollit perfectionem promissam & debitam puero, illumque in seipso perficientem, quo pacto talis privatio habet rationem pœnæ.

146. Dices: In illo secundo instanti, seu signo rationis, in quo intelligimus peccatum actuale Adami causare in puero privationem subjectionis ad Deum, etiam intelligimus Deum ut negantem concursum collativum gratiæ, atque adeò ut punientem puerum per talem negationem; aliàs deberemus tunc concipere Deum gratiam infundentem: Ergo tam citò concipimus pue-

Tom. III.

rum affici privatione gratiæ ut pœnâ, quàm affici privatione illius ut culpâ.

Respondeo in tali signo nihil concipi de Deo, sed ab eo præscindi; unde neque concipimus illum ut negantem concursum gratiæ, neque ut illam influentem, sed solum concipimus id quod ex parte pueri se tenet, & quod ex peccato Adami accepit; quod verò propter hoc Deus denegat gratiam, & hac denegatione seu privatione puerum puniat, pertinet ad signa sequentia.

ARTICVLVS VI.

In quo subijctetur originale peccatum?

S. I.

Quibusdam præmissis difficultas resolvitur.

NOTANDVM primò, quod aliquid potest esse in alio tripliciter: vel sicut in causa principali, ut filius in patre: vel sicut in causa instrumentali, ut filius in femine patris: vel sicut forma in subiecto, ut albedo in pariete, aut cæcitas in oculo, eo modo quo privatio dicitur habere subiectum.

Notandum secundò, peccatum originale posse considerari dupliciter, nempe formaliter & quoad essentiam culpæ, seu quantum ad malitiam primariam & constitutivam; & effectivè quantum ad proprietates, & effectus ex ipso derivatos, qui in ipso de materiali & secundariò importantur. His præmissis.

Dico primò, peccatum originale esse in Adamo sicut in causa principali, & in femine sicut in causa instrumentali. Ita D. Thomas hic qu. 83. art. 1. in corp. ubi sic ait: *Peccatum originale omnium hominum fuit quidem in ipso Adam sicut in prima causa principali, secundum illud Apostoli ad Roman. 5. In quo omnes peccaverunt. In femine autem corporali est peccatum originale sicut in causa instrumentali, eò quòd per virtutem activam seminis traducitur peccatum originale in prolem simul cum natura humana.* Ex quibus sufficienter probata manet nostra conclusio. Unde

Dico secundò, peccatum originale prius & immediatius recipi in essentia animæ, quàm in ejus potentis; imò si quoad essentiam & rationem formalem culpæ consideretur, recipi in sola essentia animæ; in potentis verò solum ratione proprietatum, vel effectuum ex ipso procedentium inveniri.

Prima pars est D. Thomæ qu. 4. de malo art. 4. & hic qu. 83. art. 2. ubi eam duplici ratione demonstrat. Prima quam habet in corpore, sic potest proponi. Peccatum originale per originem seu generationem ex Adamo traducitur in posteros: Sed origo seu generatio prius attingit animam ut terminum, quàm potentias illius: Ergo prius hoc peccatum inhæret animæ, quàm ejus potentis.

Hæc ratio D. Thomæ displicet Vazquezio: Tum quia anima rationalis, cum non educatur è sinu materiæ, sed à Deo immediatè procedat, non est terminus generationis, sed creationis. Tum etiam, quia si peccatum originale, eò quòd per generationem traducatur, deberet esse prius in eo quod immediatius generationem terminat, sequeretur illud immediatè recipi in toto composito: hoc enim, & non anima, immediatè per generationem attingitur.

Kkk ij